

Dansk Kvalitetsmodel på det sociale område
Voksenhandicap
Socialforvaltningen Århus Kommune

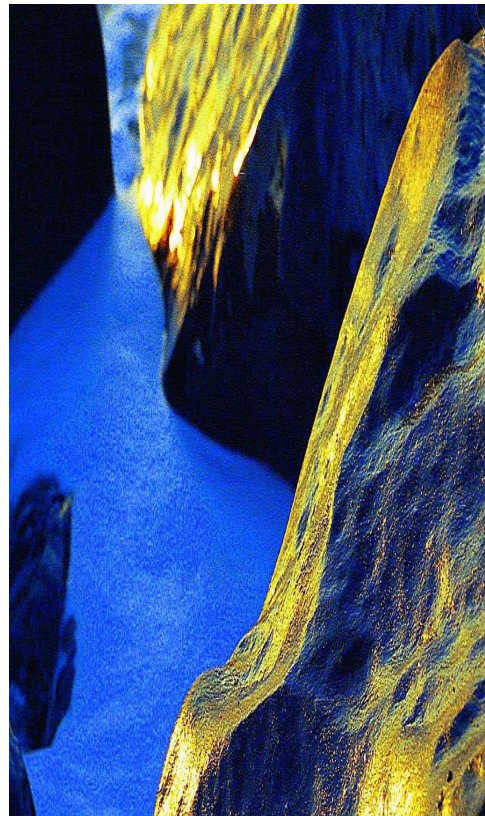
**Fælles kommunal vejledning
Standard 1.2
Brugerinddragelse**

”Vi skal fremme social inklusion og medborgerskab for de mest udsatte borgere.

Det betyder, at der skal gives støtte og plads til de mest udsatte borgere, så de kan indgå som ansvarlige og respekterede deltagere i det sociale fællesskab. Det kræver, at vi mobiliserer de nødvendige ressourcer hos den enkelte og i det offentlige samt private netværk.

Med begrebet social inklusion menes først og fremmest, at enhver har ret til at være en del af det sociale fællesskab, men også skal yde sit til fællesskabet. Med begrebet medborgerskab menes, at alle indgår som aktive medborgere med respekt for de grundlæggende demokratiske værdier. Alle borgere i Århus Kommune skal have reelt lige muligheder, rettigheder og pligter.”

Vision 2010
Socialforvaltningen,
Århus kommune

Indholdsfortegnelse

Dokumentoverblik	1
Formål	2
Værdigrundlag	3
Definition af inddragelse	3
Fremgangsmåde	4
Afdækning af den enkeltes ressourcer	5
Medarbejder etik	6
Dokumentation	6
Referencer	7
Supplerende materiale	8-10
Yderligere oplysninger	11

Dokumenttype: Fælles kommunal vejledning	Indhold: Vejledning til udarbejdelse af retningsgivende dokumenter vedr. <ul style="list-style-type: none">• Hvordan den enkeltes ønsker i forhold til brugerinddragelse løbende afklares og håndteres.• Hvordan den enkeltes forudsætninger for indflydelse afdækkes og evalueres.• Medarbejder etik.	
Anvendelsesområde: Århus Kommune, Socialforvaltningen, Voksenhandicap dag- og døgntilbud efter §§ 85,102,103,104,107 og 108 i Social og serviceloven	Standard: 1.2 Brugerinddragelse Standardbetegnelse: Den enkeltes inddragelse i beslutninger vedrørende eget liv skal sikres.	Revisionsansvarlig: Projektleder for Dansk Kvalitetsmodel på det sociale område i Voksenhandicap
Gældende fra: 8.9.2010	Udarbejdet af: Vejledningen er udarbejdet i et samarbejde mellem processtyrergruppen og arbejdsgruppe nedsat vedr. brugerinddragelse ¹ .	Forbedring senest: I forlængelse af Standardprogrammets eksterne evaluering vil der blive taget stilling til forbedring af vejledningen.
Målgruppe: Alle medarbejdere samt ledelse af dag- og døgntilbud.		Godkendt af: Vejledningen er godkendt af Processtyrergruppen for Dansk Kvalitetsmodel i Voksenhandicap, september 2010.

Første udgave. Senest revideret d.16-03-2011

¹ Arbejdsgruppen bestod af: Mette Jacobsen BC Vest, Rikke Simonsen N/F HC, Benedicte B Kristensen Center Lyngå, Flemming Lehm Solbakken, John Liholm og Lotte Bo VH stob

VEJLEDNING 1.2 BRUGERINDDRAGELSE²

Formål

Brugerinddragelse formes og får betydning af de mennesker som anvender begrebet i praksis.

Med Social og serviceloven (1998) og den deraf afledte afinstitutionaliseringsproces er fokus sat på den individuelle frihed, retten og forpligtelsen til at tage magten i og ansvaret for – eget liv.

Selvbestemmelse, medbestemmelse og indflydelse er helt afgørende for den enkelte borgers mulighed for inddragelse.

Standarden vedr. brugerinddragelse sætter specifikt fokus på, **hvordan den enkelte borger inddrages i beslutninger vedrørende eget liv.**

Ud fra Serviceloven og FN's Handicap Konvention forventes det at borgere allerede er inddragede i beslutninger vedr. eget liv. Som udgangspunkt har alle borgere lige rettigheder.

Denne fælles kommunale vejledning beskriver rammerne for:

Løbende håndtering af borgerens ønsker vedr. brugerinddragelse.
Afdækning og evaluering af borgerens forudsætninger for inddragelse samt
Medarbejder etik

Det gøres med henblik på:

- ❖ At sikre fokus på borgerens ønsker og udvikling vedr. inddragelse.
- ❖ At højne borgerens og medarbejderens bevidsthed om konkrete muligheder for inddragelse på det enkelte tilbud.
- ❖ At afdække og dokumentere borgernes ønsker for inddragelse systematisk samt sikre at denne viden anvendes i praksis.
- ❖ Ud fra borgerens forudsætninger at sikre fokus på kontinuerlig udvikling af den enkeltes muligheder for inddragelse samt løbende evaluering.

For de mennesker, der benytter Voksenhandicaps tilbud, kan der være fysiske eller kognitive betingelser, som udfordrer inddragelsen. Alle steder arbejdes der differentieret på at imødekomme borgerens ret til inddragelse.

Vilkårene for i praksis at kunne forvalte retten til selv- og medbestemmelse knyttes i høj grad sammen med den enkelte borgers kompetencer, hvorfor der aktivt skal arbejdes på at fremme og udvikle disse.

² I denne vejledning anvendes generelt betegnelsen *borger* som dækkende for de personer der benytter tilbud i Voksenhandicap. Standardens navn er brugerinddragelse, hvorfor denne betegnelse fastholdes gennem vejledningen.

Værdigrundlag

Århus Kommune:

Århus kommunes værdigrundlag med ordene *Troværdighed, Respekt og Engagement* (TRE) skal være tilgangen og de bærende værdier for den enkelte borger, og borgerens oplevelse af inddragelse i beslutninger vedr. eget liv.

Den enkelte skal opleve at være "herre" i eget liv med ansvar herfor. Vedkommende skal kunne udvikle og gøre brug af egne kompetencer og færdigheder.

Lokalt:

På det enkelte tilbud skal eget værdigrundlag, virksomhedsplan, vision og politikker afspejle Århus kommunes værdier (TRE).

Der skal tages stilling til hvordan begreberne selv- og medbestemmelse, indflydelse og inddragelse skal udmøntes og leves i det enkelte tilbud.

Definition af inddragelse – Med borgeren i Centrum

I dette dokument er der taget udgangspunkt i følgende definition, hvor inddragelse består af tre elementer. Selvbestemmelse + Medbestemmelse + Indflydelse > Inddragelse

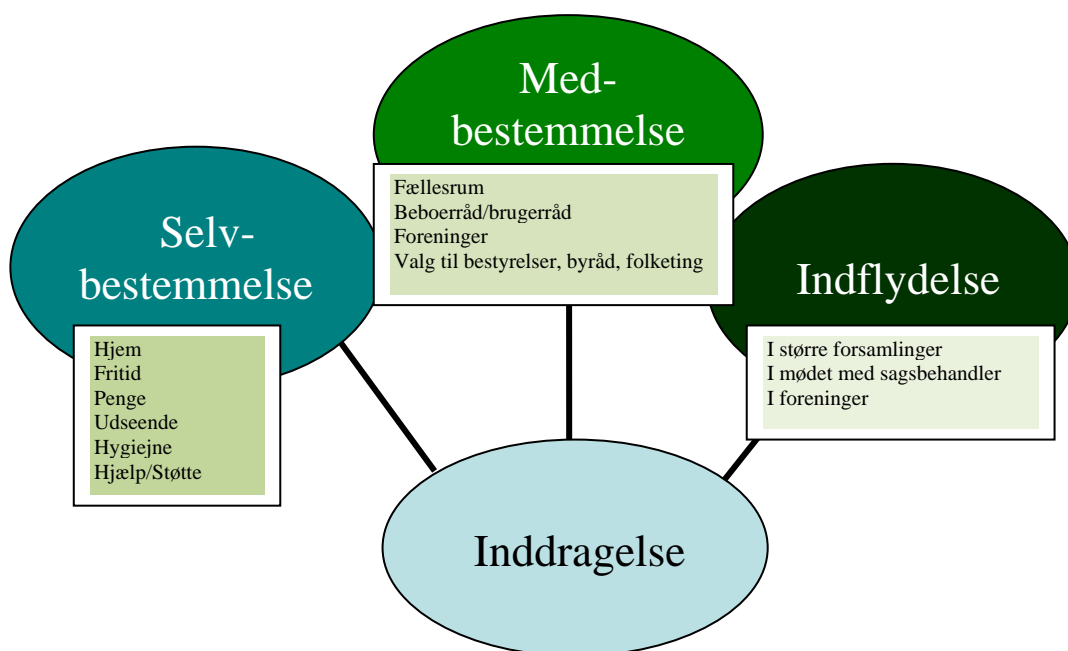

Fig.1

Der henvises til s.8 for uddybende tekst.

Eksempler på faktorer der påvirker mulighederne for brugerinddragelse

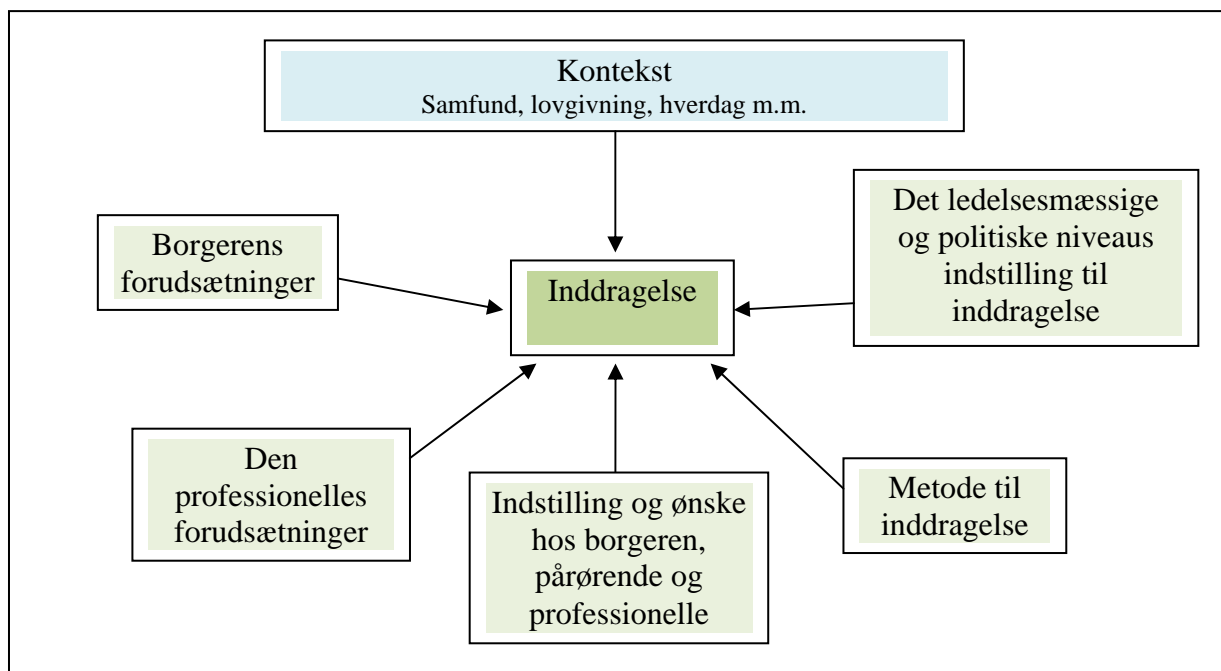

Fig.3

"Pårørende en skjult ressource"

Fremgangsmåde

På det enkelte tilbud udarbejdes lokalt retningsgivende dokument (en skriftlig plan) for arbejdet med kvalitetsmodellens standard for brugerinddragelse. Det retningsgivende dokument beskriver fremgangsmåden for arbejdet med brugerinddragelse og lever op til denne fælles kommunale vejledning.

Der skal af det retningsgivende dokument fremgå:

1. **hvordan** arbejdet udføres.
2. **hvem** der er ansvarlig for arbejdets udførelse og
3. **hvornår** arbejdet finder sted.

Rummet og reglerne for inddragelse skal være klare og tydelige for alle implicerede. Det er vigtigt at afklare hvor borgeren har beslutningsret og hvor det ikke er tilfældet. Som fagpersonale er man forpligtet til at oplyse borgeren om rettigheder samt inddrage vedkommende i beslutninger om dennes liv. På alle tilbud, forventes der at være fokus på selv- og medbestemmelse. Der er imidlertid forskellige måder hvorpå man kan forstå og arbejde med begreberne.

Dansk Kvalitetsmodel
På det sociale område
Voksenhandicap
Århus Kommune

I afdækningen af brugerinddragelse medtænkes tre niveauer:

Individuelle tiltag

Som f.eks. At udvikle selvstændighed. Individuelle handleplaner m.m.

Fælles tiltag

Som f.eks. Beboer-/brugerråd. Aktivitetsplanlægning. Fællesrum. Deltagelse i ansættelsesudvalg m.m.

Organisatoriske tiltag

Som f.eks. Uddannelse af personale. Temadage. Pårørendesamarbejde m.m..

Afdækning af den enkeltes ressourcer.

1. Hvordan

Individuelt

- Afdækning af den enkeltes forudsætninger og ønsker vedr. inddragelse via sagsmateriale, observationer, samtaler og erfaringer
- Afdækningen af borgerens inddragelsesmuligheder skal integreres i de individuelle handleplaner.
- Udarbejdelse af planer for udvikling af den enkeltes forudsætninger for medborgerskab ud fra dokumentation af de faglige erfaringer og observationer.
- Dokumentationen skal understøtte vidensdeling og er afgørende for, at der registreres ændringer over tid samt opstilles udviklingspunkter.
- På det enkelte tilbud beskrives, hvorledes borgerens ønsker til inddragelse håndteres i praksis.

Fælles

- Udarbejdelse af generelle retningslinier for brugerinddragelse
F.eks. Oprettelse af beboer-/brugerråd, ansættelsespolitik med brugerinddragelse, indretning og planlægning af fællesaktiviteter.
- Beskriv gerne hvordan inddragelse er udviklet over tid.

Organisatorisk

- Uddannelsespolitik med fokuspunkter vedr. brugerinddragelse/medborgerskab.
- Kurser og temadage med borgere og pårørende
- Pårørendepolitik indeholdende fokus omkring selvbestemmelse, medbestemmelse og indflydelse.

2. Hvem

- Den lokale ledelse har det overordnede ansvar for tilbuddets implementering af brugerinddragelse samt for udarbejdelsen af de retningsgivende dokumenter.
- De lokale ressourcepersoner (se s.11) har til opgave at bistå implementeringsarbejdet lokalt. Ressourcepersonerne er tovholdere og ambassadører og varetager bl.a. opgaven som formidlere af viden samt motivation og involvering af kolleger.

- Medarbejdere er forpligtede til at engagere sig i arbejdet samt medvirke aktivt i udarbejdelsen af den enkelte borgers afdækning.

3. Hvornår

For at sikre at afdækningen af borgernes forudsætninger for inddragelse bliver et aktivt redskab på det enkelte tilbud, skal der fastsættes tidsfrister for arbejdet med afdækningen.

Tidsfristerne skal i så fald leve op til følgende:

- Ved indflytning/opstart skal der være fokus på borgerens ønsker angående inddragelse.
- Faglige overvejelser vedrørende borgerens forudsætninger for inddragelse påbegyndes ligeledes ved opstart.
- **Mindst én gang årligt** skal afdækningen af borgernes forudsætning for inddragelse evalueres og revideres i sin helhed. Dette skal ske **i sammenhæng med evaluering og revidering af de individuelle handleplaner.**
- For at afdækningen af borgerens forudsætninger for inddragelse skal afspejle borgerens aktuelle situation, skal den løbende evalueres og revideres. I tilbuddets lokale retningsgivende dokument beskrives det, hvordan den løbende evaluering og revidering foregår.

Medarbejder etik

Når der tales brugerinddragelse og medborgerskab er medarbejder perspektivet centralt. Inddragelse formes og får betydning af de der anvender og omsætter begrebet i praksis. At borgeren får reel mulighed for inddragelse er forbundet med en medarbejderholdning. At gå fra at være livstilrettelægger til at blive livshjælper. En livshjælper der støtter med den hjælp der er behov for til at klare, beslutte og udvikle kompetencer og drage nytte af positive såvel som negative erfaringer. Som professionel er det vigtigt at have opmærksomhed på etik og magtbegreber (se side 8).

Dokumentation

Den lokale ledelse skal sikre, at der arbejdes med fokus på fagligbeskrivelse og udvikling af praksis samt at der foreligger dokumentation for, at man på tilbuddet arbejder i overensstemmelse med kravene i kvalitetsmodellens standard for brugerinddragelse og den fælles kommunale vejledning.

Referencer og inspirationsmateriale

- **Lov om social service** (§ 16-18 Borgerinddragelse samt §124 Magtanvendelse)
kortlink.dk/83ft

- **Århus Kommunes Handicappolitik**
kortlink.dk/aarhuskommune/83fu

- **Konvention om rettigheder for personer med handicap.** Det centrale Handicapråd.
<http://www.clh.dk/?id=1417>

- **Veje til reelt medborgerskab**, Servicestyrelsen 2007
kortlink.dk/sm/83fv

- **Det gode liv i egen bolig** (Etikos for Socialministeriet 2007)
kortlink.dk/sm/83fw

- **Hvem bestemmer i mit liv?** ULF (2005) <http://hvembestemmerminfremtid.dk/>

- **Det handler om dig - Dine grundlovssikrede rettigheder.** LEV Informationspjece.
kortlink.dk/lev/83fx

- **Det handicappede samfund** – om brugerinddragelse og medborgerskab. Hanne Katrine Krogstrup.
Systeme 2004.

- **Pårørende en skjult ressource.** Empirisk undersøgelse af pårørendes inddragelse i hjerneskaderamtes rehabilitering. Jens Bødker/ Janne Hjort. Speciale ved kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde Aalborg Universitet. Marts 2010

- **Voksnes definitionsmagt og børns selvoplevelse.** Berit Bae. Trykt i Social Kritik 47/96

- **Hvad er selvbestemmelse?** ULF og UFC Handicap (2006) CD kan rekvireres hos ULF

Dansk Kvalitetsmodel
På det sociale område
Voksenhandicap
Århus Kommune

Supplerende materiale

Borger

Der anvendes mange forskellige betegnelser for de mennesker, der benytter sig af Voksenhandicaps sociale tilbud: Borgeren, beboeren, brugeren, medlemmet, medarbejderen. I dette dokument anvender vi den mest generelle betegnelse *borgeren* som dækkende for denne mangfoldighed af betegnelser. For mennesker med varigt nedsat funktionsevne kan der være tale om, at deres interesser og rettigheder varetages af andre, der kan derfor være repræsentation af en værge eller pårørende.

Selvbestemmelse

Er retten til at bestemme over sig selv og sit eget liv. En ret med frihed til at forme sit liv i overensstemmelse med de ønsker og behov man har. Hjemmet er den arena, hvor udøvelsen af selvbestemmelsesretten er suveræn.

Fokus på at skabe de bedst mulige rammer og vilkår for målgruppens mulighed for udøvelse af deres almindelige borgerrettigheder på lige fod med andre.

(Etikos 4.5:73)

Medbestemmelse

Er også retten til at bestemme, men her er retten delt med andre, og der skal typisk forhandles og indgås kompromisser.

Selv og medbestemmelse er fundamentale (med)-borgerrettigheder.

(Etikos 4.5:73-74)

Indflydelse

At borgeren har mulighed for at tage ansvar og medvirke til at træffe beslutninger om egen tilværelse.

Retten til at medvirke i planlægningen, handler om at give borgeren tilstrækkelig viden om de muligheder, som findes til at vedkommende selv kan træffe en beslutning om prioriteringer og vælge hvad der fortsat skal ske i eget liv.

Inddragelse

At blive informeret og inddraget i forhold der angår én samt være bekendt med hvor inddragelse er mulig og hvor det ikke lader sig gøre. Således en ret til at blive inddraget i beslutningsprocesser i relation til ydelser efter Servicelovens bestemmelser.

At skabe de bedst mulige vilkår for målgruppens mulighed for udøvelse af deres almindelige borgerrettigheder på lige fod med andre. (FN konventionen for mennesker med handicap)

For både brugerinddragelse og brugerindflydelse gælder det, at man ikke har beslutningsret, men har krav på henholdsvis indflydelse (at sige sin mening, blive lyttet til, og forsøge at påvirke dem, der har retten til at beslutte) og inddragelse.

Brugerindflydelse og brugerinddragelse hører til i de sfærer, hvor borgeren er bruger af offentlige ydelser.

(Etikos 4.5:74)

Med borgeren i centrum

”... Medborgerskabsorienteringen bygger inden for handicapområdet på en antagelse om at man ved at

Dansk Kvalitetsmodel
På det sociale område
Voksenhandicap
Århus Kommune

betragte handicappede som medborgere kan fremme deres sociale integration og livskvalitet”

(Europakommisionen 1996)

Med serviceloven i 1998 er medborgerperspektivet blevet indskrevet i den sociale lovgivning, at borgere med varig funktionsnedsættelse, som har behov for støtte, har ret til at blive inddraget i alle beslutninger der

Supplerende materiale

vedrører den enkeltes liv. Mennesker med varig funktionsnedsættelse er historisk set gået fra at være patienter/klienter til nu i lovgivningen, at blive anset som ligeværdige borger.

Den professionelle er ikke livstilletælger, men i stedet livshjælper og dialogpartner. Myndiggørelse er i fokus, frem for umyndiggørelse. Vægten er på samtykke, selvbestemmelse, autonomi og ansvar for eget liv. Størst mulig selvhjulpethed og selvstændighed i eget liv er centralt.

Medborgerperspektivet som grundlag for social faglig/ pædagogisk praksis anerkender, at borgeren har samme menneske og grundlovmæssige rettigheder som alle andre. Selvbestemmelsesretten, medbestemmelsesretten og indflydelsesretten er i fokus. inddragelse og indflydelse, er en naturlig og integreret del, af en socialfaglig praksis i et medborgerperspektiv og finder løbende sted i samspillet og dialogen med borgeren om alle forhold der vedrører dennes liv.

”Medborgerperspektivet vægter betydningen af det enkelte menneskes ressourcer, udvikling af kompetencer og menneskets ret til selv at bestemme. Hjælp og støtte skal gives ud fra menneskets behov og ønsker. Udgangspunktet for det sociale og pædagogiske arbejde med udviklingshæmmede bliver, at disse via lovgivning anerkendes som retlige væsner ” (“Veje til reelt medborgerskab”:17 -18)

Borgerens rene selvbestemmelse medfører et muligt dilemma for omsorgssvigt.

Definitions magt

Som professionel i forhold til personer med varigt nedsat funktionsevne, bør man være sig sine magtbeføjelser bevidste.

”Anerkendelsens dialektik leder opmærksomheden hen mod den magt (og mulighed for magtmisbrug), som ligger i mellem menneskelige relationer. Betydningsfulde andre har således magt til at definere vore tanker og oplevelser, fordi vi er afhængige af disse andre menneskers bekræftelse for at få et forhold til os selv. Denne definitions magt optræder i forskellige situationer afhængig af, hvem der indgår. I de vertikale relationer (barn-voksen) er definitions magten ulige, og hvis man som pædagog anvender sin definitions magt uden at anerkende borgerens perspektiv, kan der således tales om at misbruge den.” (Berit Bae 1992A)

Definitions magt begrebet har to centrale elementer. det borgerrettede hvor fagpersonen **vurderer** og det medarbejderrettede hvor fagpersonen **forvalter**. I pædagogisk regi anvendes begrebet til at gøre opmærksom på, at det er en del af pædagogens opdrag, at have mulighed for at sige ”hvad noget er”. Er det f.eks. trods eller selvstændighed at en borger siger nej til at spise salat? Borgerens definition er sandsynligvis anderledes end fagpersonens MEN magten til at få vedkommendes definition til at være ’rigtig’ forvaltes af fagpersonen. Det rejser en række dilemmaer.

Der kan nævnes tre niveauer af udfordringer vedr. fagpersoners definitions magt:

Regulativ kontrol:

Kontrol over hvilke handlinger, der er forbudte og tilladte samt hvilke sanktioner, der kan anvendes.

Normativ kontrol:

Dansk Kvalitetsmodel
På det sociale område
Voksenhandicap
Århus Kommune

Kontrol over, hvem der har retten til at udøve autoritet i forhold til beslutninger i givne situationer.

Kognitiv kontrol:

Insisterer på unikke kvalifikationer – bestemmer hvilke problemer, der falder inden for deres område og afgør hvordan disse problemer skal karakteriseres.

Supplerende materiale

Arbejde med magtbegreber

Som arbejdende i forhold til et andet menneske med støttebehov, er det vigtigt at være sig sin rolle bevidst. Det at man som fagperson er en "betalt" relation giver i sig selv en positionering. Borgeren positionerer også fagpersonen.

Magt klinger i nogles ører negativt. Det kan det også blive, hvis det forvaltes uden omtanke.

Definitionsmagt er noget vi har i kraft af at borgeren med funktionsnedsættelse er afhængig og søger tilbagemelding på sig selv i mødet med fagpersonen. Det man kan gøre er at være bevidst og tage ansvar for hvordan man praktiserer sin definitionsmagt

(Berit Bae)

Vi bør turde se på de sider af støtteopgaven som ikke er velfungerende. Samarbejdet med borgeren er et dialektisk forhold, hvor borger og fagperson skaber gensidige forventninger til hinanden. Det er væsentligt at fagpersonen forstår dette og kan se at borgeren faktisk også påvirker fagpersonens udvikling.

Brugertilfredshedsundersøgelser

Som en del af Århus Kommunes Virksomhedsplansmål gennemføres der hvert andet år brugertilfredshedsundersøgelser inden for området Voksenhandicap. Undersøgelserne afdækker, hvordan borgere oplever og vurderer de kommunale tilbud. Med henblik på at sikre en høj kvalitet i indsatsen.

Retningsgivende dokument

I standarderne stilles der krav om, at der udarbejdes retningsgivende dokumenter. Dette er en samlet betegnelse for de forskellige typer af beskrivelser, arbejdsgange med videre, der giver retning (udstikker anvisninger) for det daglige arbejde på det enkelte tilbud. Retningsgivende dokumenter kan således bestå af vejledninger, procedurer og instrukser, der allerede er udarbejdet på lokalt niveau eller bliver udarbejdet dér.

Fælles kommunal vejledning

I Voksenhandicap bliver der udarbejdet fælles kommunale vejledninger til hver af de seks standarder. Disse vejledninger kan på det enkelte tilbud danne baggrund for udarbejdelse af lokale retningsgivende dokumenter, der er specifikt tilpasset målgruppen og indsatsen på det pågældende sted.

De retningsgivende dokumenter skal beskrive den generelle fremgangsmåde for, *hvordan* arbejdet udføres, *hvem* der er ansvarlig for arbejdets udførelse og *hvornår* arbejdet finder sted. Denne beskrivelse skal være i overensstemmelse med de kommunale vejledninger på området og kunne dokumenteres i forbindelse med evaluering af arbejdet.

Standard

En standard er et mål for kvalitet med konkrete krav og anvisninger, som lægges til grund for evaluering. Der er i Dansk kvalitetsmodel på det sociale område blevet udarbejdet seks fælles nationale standarder. Standarderne er generiske, hvilket betyder, at de gælder alle kommunale tilbud uanset målgruppe. De generiske standarder sikrer en ensartethed i det faglige niveau på tværs af målgrupper og ydelser. Der er udviklet tre ydelsesspecifikke standarder for henholdsvis kommunikation, brugerinddragelse og individuelle planer og tre organisatoriske standarder for henholdsvis kompetenceudvikling, arbejdsmiljø og ledelse.

Dansk Kvalitetsmodel
På det sociale område
Voksenhandicap
Århus Kommune

Yderligere oplysninger

Fakta om kvalitetsmodellen på det sociale område

Dansk kvalitetsmodel på det sociale område er et resultat af de senere års fokus på dokumentation og kvalitetsudvikling i den offentlige sektor. Dette øgede fokus stiller større krav til dag- og døgntilbud om at kunne begrunde, beskrive og dokumentere den sociale indsats og dens virkninger. Et af formålene med Dansk Kvalitetsmodel på det sociale område er således at sikre systematisk dokumentation, synlighed og gennemsigtighed i indsatsen til gavn for borgere, medarbejdere, pårørende og offentligheden.

På det enkelte dag- og døgntilbud vil Kvalitetsmodellen være et redskab, der muliggør faglig udvikling og læring blandt medarbejdere. For borgerne vil modellen medføre øget fokus på en række centrale områder i indsatsen.

Med henblik på en succesfuld implementering af kvalitetsmodellen på det sociale område uddannes der ressourcepersoner i alle dag- og døgntilbud. Ressourcepersonerne fungerer som tovholdere og bistår implementering af modellen i tæt samarbejde med ledelsen.

Hvor kan du finde mere information

- MSB Intra (Projekter og møder/Temasider/Den Danske Kvalitetsmodel)
<http://medarbejderprotalen.aarhus.pri/SB/Projekter/Temasder/Kvalitetsmodel/Sider/default.aspx>
- Kvalitetsmodellens nationale hjemmeside: www.socialkvalitetsmodel.dk

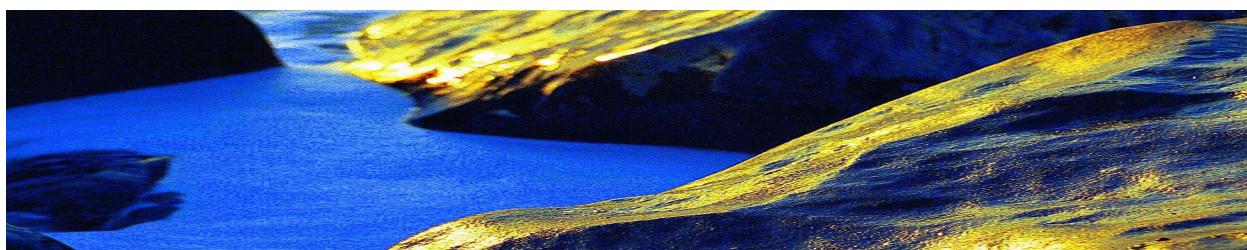
Kontaktoplysninger

Du kan kontakte Voksenhandicaps konsulent på Dansk Kvalitetsmodel samt medborgerskab

- Lotte Bo Pedersen på tlf.29 28 31 26 / 871 34 205 eller pr. mail lbpe@aarhus.dk

Konsulenter på området medborgerskab kan ligeledes kontaktes

- Benedicte Besenbacher Kristensen, pædagog Center Lyngå. Tlf.86 10 99 33 /61 46 22 34
- John Liholm, konsulent Voksenhandicap. Tlf. 871 34 141/29 203 842

Tak til Nich Fulgsang Frederiksen for foto

Dansk kvalitetsmodel på det sociale område er igangsat af regionerne og Danske Regioner i fællesskab med afsæt i regeringens Kvalitetsreform. Alle dag- og døgntilbud oprettet under Social og Serviceloven i Voksenhandicap er omfattet af kvalitetsmodellen. Der er for det sociale område udviklet kvalitetsstandarder inden for 6 udvalgte temaområder. Der udarbejdes fælles kommunale vejledninger for, hvordan arbejdet med standarderne kan finde sted i praksis på de enkelte tilbud.